

Zadeva C-487/06 P

British Aggregates Association

proti

Komisiji Evropskih skupnosti

„Pritožba – Pomoči, ki jih dodelijo države – Okoljska dajatev na agregate iz Združenega kraljestva“

Sklepni predlogi generalnega pravobranilca P. Mengozzija, predstavljeni
17. julija 2008 I - 10521
Sodba Sodišča (tretji senat) z dne 22. decembra 2008 I - 10555

Povzetek sodbe

- 1. Ničnostna tožba – Fizične ali pravne osebe – Akti, ki jih neposredno in posamično zadevajo (člena 88(2) in (3) ES in 230, četrti odstavek, ES)*
- 2. Ničnostna tožba – Fizične ali pravne osebe – Akti, ki jih neposredno in posamično zadevajo (člena 88 ES in 230, četrti odstavek, ES)*

3. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Pojem – Selektivnost ukrepa – Okoljska dajatev, naložena na trženje agregatov*
(člen 87(1) ES)
4. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Pojem – Pravna narava – Razlaga na podlagi objektivnih dejavnikov – Sodni nadzor*
(člen 87(1) ES)
5. *Pritožba – Razlogi – Razlogi in trditve, predstavljeni pred Sodiščem prve stopnje, ki jih je stranka samo ponovila – Nedopustnost – Izpodbijanje načina, na katerega je Sodišče prve stopnje razlagalo ali uporabilo pravo Skupnosti – Dopustnost*
(člen 225 ES; Statut Sodišča, člen 58, prvi odstavek; Poslovnik Sodišča, člen 112(1)(c))
6. *Ničnostna tožba – Pristojnost sodišča Skupnosti – Razlaga obrazložitve upravnega akta – Meje*
(člena 230 ES in 231 ES)

1. V okviru postopka nadzora nad državnimi pomočmi iz člena 88 ES je treba razlikovati med, prvič, fazo predhodne preučitve pomoči iz odstavka 3 tega člena, katere edini cilj je omogočiti Komisiji, da si oblikuje prvo mnenje o delni ali popolni združljivosti zadevne pomoči, in, drugič, fazo preiskave iz odstavka 2 istega člena. Pogodba le v okviru te preiskave, ki Komisiji omogoči, da se v celoti seznanj z vsemi podatki zadeve, določa obveznost Komisije, da pripove zadevne stranke k predložitvi pripomb.

Kadar Komisija, ne da bi sprožila formalni postopek preiskave iz člena 88(2) ES, z odločbo, sprejeto na podlagi odstavka 3 tega člena, ugotovi, da je pomoč združljiva s skupnim trgov, lahko osebe, ki so upravičene do teh postopkovnih jamstev, spoštovanje teh jamstev uveljavljajo le, kadar imajo možnost, da to odločbo izpodbijajo pred sodiščem Skupnosti. Iz teh razlogov to sodišče razglasi za dopustno tožbo za razglasitev ničnosti take odločbe, ki jo vloži zadevna stranka v smislu člena 88(2) ES, kadar želi z vložit-

vijo te tožbe zaščititi postopkovne pravice, ki izhajajo iz te določbe. Zadevne stranke v smislu člena 88(2) ES, ki lahko tako v skladu s členom 230, četrty odstavek, ES vložijo ničnostno tožbo, so osebe, podjetja ali združenja, na interese katerih bi lahko vplivala dodelitev pomoči, torej zlasti konkurenčna podjetja upravičencev do te pomoči in poklicna združenja.

vse zadevne gospodarske subjekte, ne izključuje možnosti, da bi zadeval nekatere od njih posamično.

Tožba, ki jo vložijo združenja, ki deluje namesto enega svojega člana ali več članov, ki bi lahko sami vložili dopustno tožbo, s katero se izpodbija utemeljenost odločbe Komisije, da ne bo nasprotovala državnemu ukrepu po koncu predhodnega postopka preučitve, če bi ta ukrep lahko znatno vplival na položaj vsaj enega od njegovih članov na trgu, je dopustna.

Nasprotno, če tožeča stranka izpodbija utemeljenost odločbe o presoji pomoči, samo dejstvo, da bi jo bilo mogoče šteti za zadevno stranko v smislu člena 88(2) ES, ne more zadoščati za dopustnost tožbe. Zato mora dokazati, ne glede na posamičen ali splošen značaj ukrepa pomoči, da ima poseben status, in sicer da ta odločba vpliva nanjo zaradi nekaterih njenih posebnih značilnosti ali zaradi dejanskega položaja, zaradi katerega se razlikuje od vseh drugih oseb, in jo torej individualizira podobno kot samega naslovnika te odločbe. Za to gre zlasti, če pomoč, ki je predmet sporne odločbe, bistveno vpliva na tržni položaj tožeče stranke. Dejstvo, da je akt po naravi splošen, ker se uporablja za

(Glej točke od 26 do 30, 32, 33, 35, 39 in 55.)

2. Zgolj okoliščina, da bi lahko odločba Komisije, s katero je bila pomoč razglašena za združljivo s skupnim trgom, v neki meri vplivala na konkurenčne odnose na upoštevem trgu in da je bilo zadevno podjetje v kakršnem koli konkurenčnem odnosu z upravičencem iz tega akta, še ne

pomeni, da je mogoče šteti, da navedeni akt to podjetje posamično zadeva. Zato se podjetje ne more sklicevati zgolj na svoj status konkurenta v razmerju do upravičenca, ampak mora poleg tega dokazati, da je v dejanskem položaju, ki ga individualizira podobno kot naslovnika.

3. Da bi se lahko presojalo selektivnost državnega ukrepa, je treba preučiti, ali v okviru danega pravnega reda ta ukrep pomeni prednost za določena podjetja glede na druga podjetja v dejansko in pravno primerljivem položaju. Pojem državne pomoči ne vključuje ukrepov, ki uvajajo razlikovanje med podjetji na področju dajatev, kadar to razlikovanje izhaja iz narave ali sistematike sistema zadevnih dajatev. Poleg tega cilj, ki mu sledijo državne intervencije, ne zadostuje za to, da se ga ne bi opredelilo kot „pomoč“ v smislu člena 87 ES. Člen 87(1) ES namreč ne razlikuje glede na vzroke ali cilje državnih intervencij, ampak jih opredeljuje glede na njihove učinke.

Dodelitev državne pomoči lahko prizadene konkurenčni položaj gospodarskega subjekta tudi drugače, zlasti tako, da povzroči izgubo priložnosti ustvariti dobiček ali manj ugoden razvoj od tistega, do katerega bi prišlo, če take pomoči ne bi bilo. Prav tako se intenzivnost takega vpliva lahko spreminja glede na številne dejavnike, kot so zlasti struktura zadevnega trga ali vrsta zadevne pomoči. Dokaza znatnega vpliva na tržni položaj konkurenta torej ni mogoče omejiti na obstoj nekaterih dejavnikov, ki kažejo na poslabšanje njegovega gospodarskega ali finančnega uspeha.

Zato je Sodišče prve stopnje kršilo to določbo, ker je razsodilo, da so države članice svobodne pri usklajevanju različnih obstoječih interesov, da opredelijo prednosti na področju varstva okolja in posledično določijo izdelke ali storitve, za katere odločijo, da jih obdavčijo z okoljsko dajatvijo, tako da okoliščina, da podobna dajatev ne velja za vse podobne dejavnosti s primerljivim vplivom na okolje, ne dopušča

(Glej točke 47, 48 in 53.)

sklepa, da so podobne dejavnosti, ki niso zavezane tej okoljski dajatvi, deležne selektivne prednosti. Tak očitek, ki temelji zgolj na upoštevanju zastavljenega okoljevarstvenega cilja, *a priori* izključuje vsako možnost opredeliti to, da gospodarski subjekti, ki so v primerljivem položaju glede na zastavljeni cilj, niso zavezani tej dajatvi, kot selektivno prednost, in to ne glede na učinke zadevnega davčnega ukrepa.

Čeprav je varstvo okolja eden od bistvenih ciljev Skupnosti, nujnost upoštevati zahteve v zvezi z navedenim varstvom okolja ne utemeljuje izključitve selektivnih ukrepov, tudi ne posebnih ukrepov, kot so okoljske dajatve, s področja uporabe člena 87(1) ES, pri čemer pa se lahko okoljevarstvene cilje vsekakor koristno upošteva pri presoji združljivosti ukrepa pomoči s skupnim trgom v skladu s členom 87(3) ES.

(Glej točke od 82 do 87, 91 in 92.)

4. Pojem državna pomoč, kot je opredeljen v Pogodbi, ima pravni značaj in ga je treba razlagati na podlagi objektivnih dejavnikov. Zato mora sodišče Skupnosti načeloma in upoštevajoč konkretne dejavnike

spora, o katerem odloča, ter tehničnost ali zapletenost presoje, ki jo je opravila Komisija, izvajati celoten nadzor glede vprašanja, ali ukrep spada na področje uporabe člena 87(1) Pogodbe ES. Nič ne utemeljuje tega, da ima Komisija pri odločbi, ki jo sprejme ob upoštevanju člena 88(3) ES, „široko pooblastilo za odločanje po prostem preudarku“ v zvezi z opredelitvijo ukrepa kot „državne pomoči“ v smislu člena 87(1) ES, ki implicira, da sodni nadzor presoje Komisije načeloma ni popoln. To je še toliko bolj res, ker mora Komisija, če po prvotni preučitvi v okviru postopka iz člena 88(3) ES ne more ugotoviti, da zadevni državni ukrep bodisi ni „pomoč“ v smislu člena 87(1) ES bodisi je združljiv s Pogodbo, če se ga opredeli kot pomoč, ali če s tem postopkom ni mogla premagati vseh težav, ki so nastale s presojo združljivosti obravnavanega ukrepa, sprožiti postopek iz člena 88(2) ES, ne da bi „v zvezi s tem imela diskrecijsko pravico“. Poleg tega, čeprav je res, da je sodni nadzor v zvezi z vprašanjem, ali ukrep spada na področje uporabe člena 87(1) ES, omejen, če je presoja, ki jo je opravila Komisija, tehnična ali zapletena, pa mora to Sodišče prve stopnje v konkretnem primeru ugotoviti.

(Glej točke od 111 do 114, 185 in 186.)

5. Tako ne ustreza zahtevam po obrazložitvi, ki izhajajo iz člena 225 ES, člena 58, prvi odstavek, Statuta Sodišča in člena 112(1)(c) Poslovnika Sodišča, pritožba, ki je omejena na ponavljanje ali dobesedno navajanje razlogov in trditve, ki so bili predloženi pred Sodiščem prve stopnje, vključno s tistimi, ki so temeljili na dejstvih, ki jih je to sodišče izrecno zavrnilo. Dejansko taka pritožba v resnici pomeni le predlog za ponovno obravnavanje tožbe, vložene pri Sodišču prve stopnje, za kar pa Sodišče ni pristojno.

Kadar pa tožeča stranka izpodbija razlago ali uporabo prava Skupnosti s strani Sodišča prve stopnje, se pravna vprašanja, obravnavana na prvi stopnji, lahko ponovno obravnavajo v pritožbi. Če namreč tožeča stranka svoje pritožbe ne bi mogla utemeljiti z razlogi in trditvami, ki jih je že navajala pred Sodiščem prve stopnje, bi postopek s pritožbo deloma izgubil smisel.

(Glej točki 122 in 123.)

6. Pri nadzoru zakonitosti iz člena 230 ES sta Sodišče in Sodišče prve stopnje pristojni,

da odločata o tožbah zaradi nepristojnosti, bistvene kršitve postopka, kršitve Pogodbe ali katerega koli pravnega pravila v zvezi z njeno uporabo ali zaradi zlorabe pooblastil. Člen 231 ES določa, da Sodišče, če je tožba utemeljena, razglasi zadevni akt za ničten. Sodišče in Sodišče prve stopnje lahko torej vsekakor nadomestita obrazložitev avtorja izpodbijanega akta s svojo obrazložitvijo.

Čeprav je lahko Sodišče prve stopnje v okviru ničnostne tožbe napeljano na to, da razlaga obrazložitev izpodbijanega akta drugače kot avtor tega akta in da v nekaterih okoliščinah celo zavrne uradno obrazložitev tega avtorja, tega ne more storiti, če tega ne utemeljuje noben vsebinski dejavnik.

Zato je Sodišče prve stopnje storilo napako pri razlagi, ker je s svojo razlago nadomestilo razlago, ki izhaja neposredno iz sporne odločbe, čeprav noben vsebinski dejavnik tega ni utemeljeval.

(Glej točke 141, 142 in 144.)